

EL VIDEOLIT. UNA EINA EDUCATIVA AL SERVEI DE LA LITERATURA COMPARADA

Sandra HURTADO ESCOBAR
Universitat de Barcelona / HERMENEIA
hurtadoescobar@gmail.com

RESUMEN: En el presente trabajo se analizan los conceptos relacionados con la enseñanza de la literatura con herramientas digitales, apostando, en concreto, por un proyecto encabezado por Aleix Cort, Cori Pedrola y Toni García, conocedores de la realidad en la que se encuentra la enseñanza de la literatura donde todavía ahora, a pesar de que las nuevas tecnologías son producto de nuestra sociedad y cultura, ésta sigue siendo analizada desde una perspectiva historicista. Ante esta situación Aleix Cort y Cori Pedrola presentan una sugestiva y potente propuesta educativa: el videolit, una cápsula audiovisual breve cuyo hilo conductor es la palabra literaria. Por su carácter híbrido, el videolit lucha por hacerse un lugar en el ámbito educativo, convirtiéndose en una eficaz herramienta educativa en el proceso de aprendizaje activo, tanto en el proceso de creación de videolit como en el de su recepción.

Palabras clave: enseñanza literaria, tecnología, videolit, herramienta educativa, aprendizaje activo.

ABSTRACT: In the present work the concepts related to Literature education using digital tools are analyzed, focusing, in particular, on a project headed by Aleix Cort, Cori Pedrola and Toni García, who know very well the reality in which literature in education is now. Although the new technologies are a product of our society and culture, this one continues being analyzed from an historical perspective. In this situation Aleix Cort and Cori Pedrola present a suggestive and powerful educational proposal: the videolit, a brief audio-visual capsule which conductive thread is the literary word. By its hybrid character, videolit strives to find a place in the educational domain, becoming an effective educational tool in the active learning process, both in the creation of videolit as well as its consumption.

Key words: literary education, technology, videolit, educational tool, active learning.

1. DUES REALITATS I UN CONTRAPUNT POSITIU

Com a professora de Llengua i Literatura castellanés d'Educació Secundària Obligatoria visc cada dia dues realitats que no em deixen indiferent. Per una banda, veig com els meus alumnes estan més que familiaritzats amb la tecnologia, a jutjar per l'ús i domini que tenen dels mp3, mp4, xarxes socials, blocs, mòbil... Però indiscutiblement l'ús que en fan està sobretot relacionat amb l'oci. Per altra banda, conec de primera mà la realitat en què es troba l'ensenyament de la literatura, en general, on encara ara, malgrat que les noves tecnologies són producte de la nostra societat i cultura, aquesta segueix essent analitzada des d'una perspectiva historicista. L'acumulació i memorització de dates, autors, obres o estils no acaba de proporcionar un coneixement útil amb el qual els alumnes puguin fer-se amb una formació literària personal. D'aquesta manera, es desaprofita l'habilitat dels alumnes amb la tecnologia, es deixa perdre la possibilitat d'acostar aquestes dues realitats, però sobretot es perd l'oportunitat d'assolir el principal objectiu de qualsevol professor de literatura: convertir els alumnes en veritables lectors, en persones que es deixin endur pel plaer de la lectura.

Però, afortunadament, existeix un contrapunt positiu, potent, que em fa pensar que un canvi és possible, sobretot veient que hi ha gent inquieta i moguda per un afany de transformar la realitat de la formació literària, entesa aquesta com un dret dels joves estudiants. Diverses són les estratègies que es poden desenvolupar en l'ensenyament de la literatura amb eines digitals, però entre aquestes voldria destacar el projecte del videolit¹ encapçalat per Aleix Cort i Vives, Cori Pedrola i González i Toni García, persones vinculades, d'una manera o una altra, amb l'art. Un projecte que es posa en marxa ja fa cinc anys, al 2005, i que neix, tal i com assenyalen els creadors, "amb la intenció de complementar l'educació artística i de pensament en els centres de formació. També vol contribuir en el desenvolupament i la renovació del llenguatge artístic en el camp audiovisual". "El videolit utilitza la paraula, el so i la imatge (matèries primeres del llenguatge) per incidir en el fet que hi ha literatura més enllà dels llibres i per acostar l'art contemporani als centres de formació".

Sens dubte, una proposta educativa original i prometedora que ja s'ha dut a terme en alguns centres d'ensenyament, com a l'IES Baix Camp de Reus, l'IES Narcís Oller de Valls, l'IES Julio Antonio de Móra d'Ebre o l'IES Gabriel Ferrater de Reus, amb molt bona acceptació per part del professorat i de l'alumnat.

2. QUÉ ÉS EL VIDEOLIT?

Els impulsors mateixos d'aquest projecte defineixen el videolit "com una proposta de creació dinàmica i actual que utilitza la videocreació per aproximar-se a un artista o a un tema important des del punt de vista artístic o del pensament contemporani a

1. <<http://videolit.org/pg/goto/home>>.

través d'una càpsula audiovisual d'entre 3 i 5 minuts de duració, i en el qual la paraula té un pes fonamental." És aquesta una definició clara del projecte, però al mateix temps complexa, ja que s'hi condensen trets essencials que revelen el seu caràcter híbrid i la incapacitat de definir-lo com un gènere.

Per la seva pròpia naturalesa, el videolít lluita per fer-se un lloc en el món educatiu, actuant com a pont ferm per establir vincles importants entre la literatura i tots aquells que se'n troben més allunyats, a través d'una òptica audiovisual a la qual estan summament familiaritzats els "nadius digitals". Respon a la voluntat d'introduir els alumnes en una nova forma d'expressió i es proposa acabar amb totes les barreres i obstacles que, d'una manera o una altra, impedeixen el poder gaudir sense límits de qualsevol creació artística. S'hi aposta per una autèntica exploració de l'art, ultrapassant els seus límits a través de les noves tecnologies amb una doble intenció: en primer lloc, es desitja fomentar el plaer per la lectura i afavorir un pensament propi, una postura crítica; i, en segon lloc, s'aspira a acabar amb el tòpic absurd que oposa art i tecnologia.

En definitiva, el videolít és converteix en una eina educativa eficaç en el procés d'aprenentatge actiu; un mètode a través del qual es vol no només realçar l'acte de lectura sinó ampliar-lo perquè, en definitiva, tots els elements que apareixen en un videolít són complementaris i es reforcen els uns amb els altres.

En l'anàlisi del videolít cal, però, establir una clara distinció entre les possibilitats didàctiques que venen donades al llarg del procés de creació de la càpsula videolítica i les que són fruit de la recepció d'un videolít.

3. LA CREACIÓ DEL VIDEOLIT

El procés creatiu d'aquest projecte en l'àmbit educatiu es concep principalment com un treball col·lectiu, realitzat per diferents alumnes. No és aquesta una condició indispensable, ja que el videolít es podria fer també de manera individual, però el plantejament del treball en petits grups sorgeix de la voluntat de promoure la capacitat coordinativa dels alumnes i de la voluntat de fomentar el treball en grup, que no sempre és possible en el desenvolupament de les classes ordinàries.

El videolít neix vinculat a la literatura sobretot perquè se'n nodreix. El punt de partida és l'anàlisi d'un autor, d'una obra literària, d'un text d'interès artístic... Qualsevol tema pot servir com a base per un videolít, perquè el valor no resideix en els continguts, sinó en el tractament i estudi que es fa d'aquests. L'única condició *sine qua non* és formular-lo amb una clara voluntat artística. En primer lloc, es tracta de dur a terme una interpretació del text, una autèntica i profunda incursió per tal de poder comprendre no només el sentit més superficial del text, sinó els sentiments de l'autor, les seves emocions, la seva peculiar visió de les coses, els significats més ocults que s'amaguen darrere les paraules... Permet, doncs, una aproximació al text literari molt directa, un contacte amb la matèria primera amb la qual sovint costa familiaritzar-se. Sens dubte, és un molt bon punt de partida per a despertar l'interès per la literatura. I aquesta aproximació implica, al mateix temps, contextualitzar el text, per tal de fer-

los entendre que aquest sorgeix sempre envoltat per unes circumstàncies i és producte del seu temps. Un temps, però que pot resultar més proper i afí si es procura establir correspondències i lligams amb el present, amb la realitat dels estudiants, fent així que el text sigui més entenedor i accessible. Però la interpretació global i exhaustiva del text és una tasca complexa que consisteix a obtenir una visió general i coherent que resulti significativa. Aquest procés és un tant feixuc, però alhora molt enriquidor, perquè concedeix a cadascun dels components del grup la possibilitat de desenvolupar una postura crítica i molt personal. Arribat aquest nivell d'anàlisi, els alumnes no estan supeditats a una opinió externa que potser no entenen, com podria ser la del professor o la de la crítica acadèmica, sinó que se'ls hi atorga l'oportunitat d'oferir un punt de vista com a lectors. Els alumnes es converteixen en autèntics responsables de la projecció totalment subjectiva que fan dels seus sentiments i experiències en el text, conducta que no sempre és fàcil d'aconseguir entre els joves. No deixa de ser una manera d'implicar-se en el text fins al punt que són capaços de d'apropiar-se'l, d'argumentar i consensuar una opinió raonada, amb la qual cosa es treballa i es fomenta l'expressió oral i escrita, essent conscients en tot moment que hi han de fer un ús adequat, rigorós i acurat del llenguatge, fent servir una terminologia i expressions apropiades.

Les múltiples interpretacions subjectives extretes del text literari han de posar-se en comú, de manera que es promou el treball en equip i s'aprèn a escoltar les idees dels altres, a respectar-les i pactar-les. A partir de les decisions preses caldrà elaborar un guió com a base per poder dur a terme la creació del videolít. En aquest guió quedaran anotades totes i cadascuna de les tasques i responsabilitats que han d'assumir els diferents components del grup. Per altra banda, el guió ha d'atendre a qüestions més tècniques com la distribució del temps i de l'espai, i recopilar els objectius proposats de manera que després es pugui materialitzar d'una manera o una altra en el projecte. Es tracta, doncs, de confeccionar un pla d'actuació exhaustiu i molt ben pausat. El resultat final és totalment creatiu i lliure, però la feina cal organitzar-la amb molt de rigor perquè constitueixi una activitat de caràcter formatiu complet.

Després de la dissecció i interpretació del text és el moment de cercar tot el material amb el qual es compondrà la càpsula audiovisual, un autèntic calaix de sastre on tot hi té cabuda: material fotogràfic, cinematogràfic, musical, textual, visual, plàstic, sonor..., gran part trobat i recopilat de la xarxa, la primera font de material per als alumnes. Amb el material caldrà ser molt respectuós i, sobretot, exigent a l'hora de fer-ne la selecció, ja que en tot moment s'ha de tenir present que tot el material emprat, malgrat ser heterogeni i ben divers, ha de ser complementari, l'un reforç de l'altre.

Però el caràcter híbrid de la càpsula audiovisual va més enllà dels elements amb els quals es compon, perquè en tal procés de creació també són importants i decisius els recursos, procediments i formats que faran servir els creadors del videolít. En aquest cas, qualsevol format és vàlid, de tal manera que l'aplicació d'un o altre només dependrà dels coneixements i destreses dels alumnes. Es potencia, així, l'ús de les eines que coneixen, alhora que se'ls convida a provar-ne de noves. En tot cas, els alumnes tenen llibertat a l'hora de triar els recursos i la metodologia, per tal que es sentin còmodes i segurs a l'hora de treballar. Malgrat tot, cal diferenciar entre dos tipus d'eines: les

que permeten l'obtenció d'imatges i les que permeten l'edició d'aquestes. En tots dos casos hi ha un gran ventall de possibilitats. Per a l'obtenció d'imatges: càmera fotogràfica digital, càmera de vídeo, telèfon mòbil... I per a l'edició: *PowerPoint*, *movie maker*, *DivX*, etc.

Arribats a aquest punt d'anàlisi és indispensable remarcar el caràcter transversal del videolít que es desprèn, en certa manera, del seu hibridisme. El projecte videolític es converteix en una eina transversal i interdisciplinària, a través de la qual es treballen continguts de diferents àrees de coneixement com per exemple:

a) La literatura: on es desitja fomentar no només el gust per la lectura, sinó també conscienciar els alumnes de la importància de la literatura i de l'art com a font de lleure, com a instrument del creixement intel·lectual propi i també com a mitjà comunicatiu a través del qual es poden expressar vivències, sentiments, emocions. Al mateix temps, fa créixer en l'alumnat la capacitat de comprensió, d'anàlisi, conceptualització i abstracció.

b) La llengua: on cal conscienciar els alumnes de la importància d'una expressió acurada tant oral com escrita a l'hora d'expressar les idees pròpies. També dona la possibilitat de treballar una segona llengua, com podria ser l'anglès.

c) La música: adquirir un gust musical i entendre que és també una eina de comunicació.

d) La pintura i plàstica: destacar el paper decisiu de les imatges i la relació de les arts visuals i plàstiques amb la literatura i fomentar la creativitat, la imaginació...

e) La informàtica i tecnologia: aprendre a utilitzar els continguts i mitjans tècnics per obtenir els resultats desitjats.

L'àmplia gamma d'àrees de coneixement amb les quals es vincula aquest projecte fa que la seva creació no quedi només supeditada a la figura del professor de Llengua i Literatura, sinó que necessita la intervenció dels especialistes de les diferents matèries implicades. És aquest un punt enriquidor, però al mateix temps requereix un alt nivell de coordinació entre tots els docents per tal d'obtenir bons resultats. El treball en equip exigeix una bona planificació de totes les tasques que s'han de dur a terme i una distribució rigorosa de les funcions i responsabilitats que han d'assumir els components de l'equip docent. Però no només es fa necessària la contribució de tots aquests docents, sinó que els professors hauran de jugar un rol molt concret en aquest procés de creació. Passen a ser acompanyants del grup de treball, facilitant-los sempre els recursos, materials o eines, guiant-los, orientant-los. En definitiva, fent que els alumnes siguin els veritables protagonistes del seu procés d'aprenentatge, fomentant així l'autonomia i responsabilitat dels autèntics creadors.

A continuació, es presenten alguns exemples de videolits creats per alumnes de diferents cursos. El factor de l'edat és un element que cal tenir present i que en certa manera condicionarà l'ús d'un format, d'uns recursos i/o estils determinats:

*A la recerca del Xicolimani:*² un videolít creat per nens entre sis i onze anys, on s'explica la història d'un animal imaginari anomenat xicolimani. En aquest videolít es juga amb el treball manual i el muntatge plàstic fet pels alumnes, les veus, els subtítols. La història es construeix davant l'espectador a mesura que avança la narració com si d'un llibre de *pop-up* es tractés. I tot plegat, sota una posterior edició molt acurada, realitzada, en aquest cas, pels professors perquè els alumnes són molt petits.

*Para la libertad:*³ un videolít que sorgeix del poema de Miguel Hernández *Para la libertad* realitzat per alumnes de 1r d'ESO, amb un to molt reivindicatiu on es defensa la llibertat i es critica aquells que hi atempten. Les realitzadores, en aquest cas, han optat per l'ús del PowerPoint, combinant-hi tota una sèrie d'imatges, algunes d'elles molt conegudes, amb els versos i diferents músiques, totes molt apropiades.

Eco de Joan Brossa:⁴ creat per alumnes de 4t d'ESO és un videolít que presenta de manera senzilla el poema de Joan Brossa, amb l'ús de tècniques també bàsiques com una càmera de filmar i en un espai tan comú com una aula de centre. Posen de manifest el coneixement de programes d'edició amb els quals fan un muntatge un poc més tècnic i precís. Per altra banda, els creadors, no només plasmen una visió ben personal del poema de Brossa, sinó que l'han sabut fusionar amb certs coneixements de l'estètica del cinema mut.

*L'encís que fuig:*⁵ dues alumnes de 2n de Batxillerat presenten en aquest videolít la visió del poema de Maria Antònia Salvà, *L'encís que fuig*. Una interpretació personal que parteix d'aquesta reflexió sobre la bellesa efímera que expressen a través de diferents vídeos, imatges i composicions. Demostren un bon coneixement de les tècniques i recursos a l'abast. Per altra banda, acompanyant les dues realitzadores hi ha tota una sèrie de col·laboradors que intervenen en el procés de creació, la qual cosa posa de manifest el caràcter cooperatiu del projecte.

4. MÉS ENLLÀ DE LA PARAULA

Com a eina educativa, el videolít permet explorar els límits de l'art a través de la tecnologia. D'aquesta manera, el videolít ofereix una altra possibilitat als creadors: la d'endinsar-se, de manera simultània i complementària, en la paraula i en una altra art plàstica com podria ser, per exemple, la pintura, l'escultura, etc. En aquest cas, les matèries primeres en són dues: un text literari i una obra plàstica. Cal escodrinyar totes i cadascuna de les possibilitats que ofereixen, veure'n les similituds i diferències i buscar els punts de connexió per tal de poder oferir una visió única i personal, malgrat pertànyer a dues disciplines artístiques diferents amb llenguatges propis.

2. <<http://videolit.org/pg/videolist/watch/236>>.

3. <<http://videolit.org/pg/videolist/watch/223>>.

4. <<http://videolit.org/pg/videolist/watch/475>>.

5. <<http://videolit.org/pg/videolist/watch/482>>.

Així, l'art plàstic i la paraula es fusionen a la perfecció i de manera exquisida en aquest videolít titulat *Cases*,⁶ dirigit i produït per Miriam Hidalgo, Julia Llorens, Mercè Masdeu i Lourdes Pedrola durant el Taller de Videolít en les VI Jornades Pedagògiques de l'Art i Museus organitzades pel Museu d'Art Modern de Tarragona i celebrades a l'abril del 2009.

El material principal que serveix com a punt de partida per la creació d'aquest excel·lent projecte és ben heterogeni. Es tracta de tres peces diferents, però totes tres importants: per una banda, el *Tapís de Tarragona* de Joan Miró i Josep Royo, per l'altra, el text de J. V. Foix, *Gertrudis* i, finalment, uns fragments d'*El crit de la terra. Joan Miró i el Camp* de l'historiador de l'art i crític Daniel Giralt Miracle. Amb tot aquest material, un dels primers passos que cal fer és buscar els lligams entre les tres obres i els seus autors.

El pintor Joan Miró, en el seu afany per buscar nous materials, s'interessa pels tapissos i treballa conjuntament amb el jove tapisser Josep Royo. El *Tapís de Tarragona* neix del terrible accident que pateix la seva filla. Com a mostra de gratitud, en Miró el regalarà al doctor Orozco, qui s'havia ocupat personalment de la recuperació de la seva filla. Per altra banda, una relació d'amistat unia Joan Miró i J.V. Foix. Tots dos, durant els anys d'avantguardes, buscaren nous llenguatges estètics. Sens dubte, a l'obra de l'escriptor català i, en concret a *Gertrudis*, es perceben influències mironianes. En l'obra de tots dos artistes es respira el gust per una visió de la realitat fragmentada, influència del surrealisme, el cubisme i el futurisme, la presència d'un tu femení o el curiós interès pels elements còsmics com els estels, planetes, constel·lacions...

L'anàlisi exhaustiva de tot aquest material ens permet endinsar-nos de ple en l'elaboració del videolít. Un poble es va creant davant nostre. S'aixequen les cases i es creen els carrers, tot recolzat en el text literari mateix que s'integra a la perfecció en aquesta creació. Un poble que ens fa pensar en els escenaris de les obres de J.V. Foix i també, inevitablement, en el quadre de Miró *El Carrer de Pedralbes*, que tant li agradava a l'escriptor català. Tot plegat, emparant la tècnica del collage, que tant va triomfar durant l'època d'avantguardes. S'hi juga amb els diferents materials com el paper o la llana, i s'hi incorporen elements tan característics de l'obra de Miró com, per exemple, els colors llampants, sobretot el vermell, o símbols tan identificatius com la lluna o les estrelles.

Sorprèn, de manera satisfactòria, la capacitat de síntesi i la presentació, en tan sols tres minuts i mig aproximadament, d'una visió tan íntegra de tres autors diferents cadascun amb el seu llenguatge artístic particular. El resultat és una obra eclèctica, on tots els elements compositius juguen un paper important alhora d'obtenir una obra completa en si mateixa.

6. <<http://videolit.org/pg/videolist/watch/245>>.

5. LA RECEPCIÓ DEL VIDEOLIT

La creació d'un videolít ofereix un gran nombre de possibilitats didàctiques. Però cal tenir present també que l'acte creatiu suposa la voluntat de transmetre i de voler convertir-se en un producte final per ser observat i analitzat, de manera que cal ser conscients, també, de les possibilitats didàctiques que ofereix el videolít des del punt de vista de la recepció.

El videolít es mostra, per tant, com un producte, com una manifestació artística que permet una doble anàlisi. Per una part, el receptor del videolít pot acostar-se a una obra literària, a un text clàssic o contemporani a través d'un nou mitjà. Es converteix en consumidor de literatura emprant les noves tecnologies, opció que s'adapta molt bé a les exigències i gustos dels nous nadius digitals. El format a través del qual se'ls presenta el text acaba amb els obstacles, barreres o prejudicis als quals s'enfronten quan es troben davant de la lectura convencional d'un text. Malgrat tot, és molt important que l'objectiu segueixi essent el mateix. Prepondera fomentar la lectura i el respecte pels textos literaris, alhora que convida els receptors a familiaritzar-se amb un llenguatge poètic que es regeix pels paràmetres de la rapidesa, la brevetat o la no-linealitat. A més, en aquest cas, la càpsula videolítica no només pot ser eficaç pel contacte directe amb la literatura, sinó perquè de manera simultània pot servir com a punt de partida, com a element incitador que després els conduirà a una aproximació més profunda i estreta amb l'obra o l'autor que han descobert a través del videolít.

Per altra banda, el videolít permet fer una anàlisi de la creació artística, i d'aquest instrument com a element comunicatiu. Es podrà realitzar, en primer lloc, l'estudi de la història que es representa, establint d'una manera o una altra lligams personals, connexions, afinitats... En segon lloc, es pot també dur a terme, des d'un punt de vista més crític, una valoració dels diferents elements que integren el videolít: imatges, text, música, sons... tots ells entesos com un compendi que es converteix en un producte artístic i en una eina comunicativa. D'aquesta manera, en el procés de recepció del videolít s'origina una metarreflexió literària, perquè es procura anar més enllà de la simple recepció passiva. Es vol que el receptor passi a ser actiu, perquè no es tracta només de veure un vídeo, sinó que aquest serveixi com a punt de partida per la reflexió i l'anàlisi. El receptor podrà i haurà d'interpretar la creació artística i formar-se'n una opinió pròpia, perquè el videolít no pot deixar indiferent ningú. Llavors, el videolít es converteix en un instrument comunicatiu que permet generar i compartir tota una sèrie de coneixements entre els agents creadors i els consumidors.

I encara des del punt de vista de la recepció, es pot anar més enllà i fer un exercici comparatiu entre diferents videolits que es basen en un mateix text literari. Aquesta activitat permet observar i analitzar amb profunditat les diferents interpretacions del text, els punts de vista, els recursos i tècniques utilitzades, les solucions tan personals que els autors donen quant a les imatges, la música, el to, el ritme, la intenció, l'enfocament... Al mateix temps, es demostra que el text literari no és un producte tancat en si mateix, sinó que pot estar sotmès a múltiples interpretacions, totes vàlides. Davant d'aquest ventall de possibilitats no ens serveix un receptor passiu, sinó atent a tots els detalls i crític amb les diverses propostes que se li ofereixen.

*Una il·lusió de paper*⁷ i *Somnis de paper*⁸ són dos videolits diferents duts a terme per alumnes de l'Escola d'Art i Disseny de Reus. Tots dos parteixen d'un mateix text literari, un conte titulat *Carrers de paper* d'Aleix Cort, però en cap cas la paraula apareix físicament en la càpsula videolítica. Totes dues creacions són el resultat d'un treball en equip ben organitzat i on cadascun dels components té assignada una tasca concreta. En tots dos casos la presència de la ciutat i del circ hi és decisiva, però s'aventuren per diferents camins a l'hora de presentar-ho. En *Una il·lusió de paper*, per exemple, la ciutat es construeix davant nostre i un cop aixecada es converteix en l'escenari principal per on desfilen un munt de treballadors d'un circ. En canvi, en *Somnis de paper*, un pallaso es passeja per diferents carrers on es troba cotxes, edificis, trens... Encara que el paper es converteix en el material més important en tots dos videolits, les tècniques i recursos utilitzats hi seran diferents. Les opcions a l'hora de la creació són múltiples, com també ho són les interpretacions que es puguin fer en el procés de recepció.

Un altre cas concret d'aquest exercici de comparació es podria dur a terme amb tres versions diferents que trobem del poema *Alone* d'Edgar Allan Poe:

a) Versió de Josep Porcar:⁹ un videopoema de tan sols dos minuts i quaranta dos segons. L'autor aposta per una visió melancòlica tant en les imatges en blanc i negre, com en la música. Un ritme lent, pausat que convida a la reflexió i que ens evoca la tristesa i compassió.

b) Versió de Jesse James:¹⁰ durant dos minuts i mig ens endinsem en un ambient de misteri mitjançant unes imatges en color, però fosques i poc nítides, a vegades, amb una recitació del poema dura i escanyada, amb una música tènica. Un videopoema on el protagonista es presenta com a problemàtic però sense despertar la llàstima del receptor.

c) Versió de Tim Burton:¹¹ no és un videolit sinó un fragment del curtmetratge *Vincent* (1982) realitzat pel director nord-americà Tim Burton, on, en un minut i quaranta cinc segons, es presenta la història d'un nen de set anys que està obsessionat per l'actor Vincent i per les històries d'Edgar Allan Poe. En aquesta animació destaca la presència d'un ninot amb grans ulls, turmentós, rodejat de figures de fang que es desfan i, tot plegat, acompanyat per una música de misteri.

En tot cas, l'exercici comparatiu es converteix en una opció més per a treballar un mateix text i analitzar els diferents enfocaments als quals es pot sotmetre. Una activitat profitosa, dinàmica i enriquidora que s'adapta perfectament al perfil d'alumnat actual, que es basa en una nova manera de fer més activa on els alumnes són els protagonistes i sobretot que té com a objectiu principal fruir de la lectura.

7. <<http://videolit.org/pg/videolist/watch/477>>.

8. <<http://videolit.org/pg/videolist/watch/479>>.

9. <<http://videolit.org/pg/videolist/watch/127>>.

10. <<http://videolit.org/pg/videolist/watch/128>>.

11. <<http://videolit.org/pg/videolist/watch/153>>.

6. CONCLUSIONS

Els creadors del projecte del videolít, Aleix Cort i Cori Pedrola destaquen que el videolít “pot aspirar, com a concepte genèric, a sobreviure en un futur que conviu amb el present i que comença a confondre’s amb el passat en molts aspectes”. Però, després de l’anàlisi exhaustiva d’aquest projecte tan emprenedor, m’atreiria a dir que no és simplement una qüestió de supervivència, ja que el videolít es presenta com un projecte amb molta força i un munt de possibilitats.

Com a eina educativa, la càpsula videolítica és molt útil i eficaç, sobretot perquè s’adapta perfectament als nostres temps en els quals els avenços tecnològics juguen un paper decisiu. Per altra banda, el videolít permet tractar aspectes molt diversos de diferents àrees i disciplines, a la vegada que promou aspectes relacionats amb el pensament, els coneixements i els valors de l’individu.

Davant de les bones expectatives i també dels bons resultats, es fa necessària la presència del videolít en els centres formatius i comunitats educatives. Malgrat tot, cal tenir present i ser molt conscients del fet que es tracta simplement d’una eina més, que per si sola no pot canviar la postura dels estudiants envers la literatura. El videolít requereix d’altres canvis amb els quals poder fer camí en el món educatiu. Per altra banda, és fonamental també entendre que en la producció d’un videolít, el producte final podrà ser de major o menor qualitat des d’un punt de vista estètic i visual, però el que realment importa és que s’hagin complert els objectius del treball que s’estableixen prèviament. D’aquesta manera el més rellevant no és el producte final en si, sinó el camí recorregut, les experiències viscudes, els coneixements assimilats.

La producció dels videopoemes, però, no es redueix a l’àmbit acadèmic. Aquest 2010 han aparegut iniciatives com el I Certamen Internacional de Videopoemes “Aguas de Alcázar”¹² a Alcázar de San Juan (Ciudad Real) o el I Concurso Internacional de Videopoemas¹³ a Còrdova, que demostren que aquestes creacions artístiques van més enllà de les possibilitats didàctiques i que emergeix amb força com a gènere artístic eclèctic, autònom i independent.

12. <http://www.culturalaq.com/certamen_aguas_alcazar/certamen_aguas_alcazar.html>.

13. <http://www.cosmopoetica.es/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=51&Itemid=153>.